

PRAKSISOVERSIGT · MILJØRET

Praksisoversigt over miljøvurderingslovens system og VVM-tilladelse

Fra screening efter § 21 til VVM-tilladelse efter § 25 – og retsvirkningen af manglende vurdering

Version 2 Opdateret 22. jul. 2026 43 afgørelser · 2013-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Miljøvurderingsloven samler i ét regelsæt de to EU-retlige spor for miljøvurdering: strategisk miljøvurdering (SMV) af planer og programmer efter §§ 8-13 og miljøkonsekvensvurdering (VVM) af konkrete projekter efter §§ 15-25. Praksis fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, Planklagenævnet, landsretterne og EU-Domstolen viser et system, hvor de processuelle krav har hård retsvirkning: screeningsafgørelsen må ikke indeholde vilkår, § 25-tilladelsen skal hvile på myndighedens egen begrundede konklusion, og en sektortilladelse, der meddeles uden gyldig forudgående miljøvurdering, lider selv af en væsentlig retlig mangel. Oversigten kortlægger systematikken, de bærende forarbejder til L 147 (FT 2015/16) og den direktivnære præcisering pr. 1. januar 2021, samt hvordan tilsidesættelser sanktioneres – ophævelse og hjemvisning i nævnene, og EU-retligt begrænsede muligheder for efterfølgende lovliggørelse.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Miljøvurderingsloven har to spor: strategisk miljøvurdering af planer og programmer efter §§ 8-13 og miljøkonsekvensvurdering af konkrete projekter efter §§ 15-25 – begge båret af det brede miljøbegreb i § 1, stk. 2.
- 02** Bilag 1-projekter er altid miljøvurderingspligtige; bilag 2-projekter screenes efter § 21 ud fra kriterierne i bilag 6, og afgørelsen skal træffes på grundlag af projektets art, dimensioner og placering.
- 03** En screeningsafgørelse er ikke en tilladelse, og der kan derfor ikke stilles vilkår i den; viser der sig behov for vilkår for at holde projektet under væsentlighedsgrænsen, skal der i stedet træffes afgørelse om miljøvurderingspligt.
- 04** Myndigheden må ikke »tilskære« projektet i screeningen – screenes en mindre mængde eller et tilpasset projekt end det ansøgte, lider afgørelsen af en væsentlig retlig mangel.
- 05** Særkender og afværgeforanstaltninger kan kun indgå i screeningen, hvis de fremgår af bygherrens egen ansøgning efter § 19, stk. 3 – ikke hvis de først opstår under myndighedsbehandlingen.

- 06 Screeningsafgørelsen skal begrundes med hovedårsagerne og henvisning til de relevante kriterier i bilag 6; et udfyldt afkrydsningsskema er ikke tilstrækkeligt.
- 07 Ansøgning, screening og miljøkonsekvensrapport skal omfatte hele det ansøgte projekt – vurderinger kan ikke udskydes, og indbyrdes forbundne delelementer skal vurderes samlet.
- 08 Miljøkonsekvensrapporten skal udarbejdes af kvalificerede og kompetente eksperter, jf. § 20, stk. 6, og myndigheden skal selv have eller kunne skaffe tilstrækkelig ekspertise til at gennemgå den, jf. § 24, stk. 1.
- 09 § 25-tilladelsen er mere end en konstatering af, at de nødvendige undersøgelser er foretaget: myndigheden skal foretage sin egen selvstændige vurdering og indarbejde en begrundet konklusion i afgørelsen.
- 10 Tillades projektet, skal afgørelsen efter § 27, stk. 1, indeholde den begrundede konklusion, alle miljømæssige betingelser, afværgeforanstaltninger og eventuelle overvågningsvilkår – og vilkår skal være proportionale.
- 11 Både screeningsafgørelser og § 25-tilladelser bortfalder efter § 39, hvis de ikke udnyttes inden 3 år eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.
- 12 En sektortilladelse (miljøgodkendelse, vandindvindingstilladelse, vandløbstilladelse mv.) kan ikke lovligt meddeles eller udnyttes, før miljøvurderingsspørgsmålet er afgjort – falder screeningen eller § 25-tilladelsen, falder sektorafgørelsen med.
- 13 En § 25-tilladelse må ikke meddeles, før det nødvendige plangrundlag er tilvejebragt; ophæves lokalplanen eller kommuneplantillægget, bortfalder grundlaget for tilladelsen.
- 14 Er myndigheden samtidig bygherre, kræver § 40 og VVM-direktivets artikel 9a en passende adskillelse af uforenelige funktioner – også på screeningsstadiet.
- 15 Grænseoverskridende påvirkning udløser Espoo-proceduren i § 38, og myndigheden må ikke meddele tilladelse, før ministerens samtykke foreligger.
- 16 EU-retten kræver, at ulovlige følgevirkninger af en manglende miljøvurdering bringes til ophør; efterfølgende lovliggørelse er kun mulig, hvis den ikke åbner for omgåelse, og hvis også de indvirkninger, der har været siden gennemførelsen, inddrages.
- 17 Klage over screeningsafgørelser efter § 21 kan kun angå retlige spørgsmål, mens § 25-tilladelser kan prøves fuldt ud af Miljø- og Fødevareklagenævnet.
- 18 Klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning; § 53 udtømmende opregner de afgørelsestyper, der kan tillægges opsættende virkning, og planscreeninger efter § 10 er ikke omfattet.
- 19 Under domstolsprøvelse tillægges søgsmål kun helt undtagelsesvis opsættende virkning, og retten skal efter § 54, stk. 2, påse, at sagsomkostningerne ikke bliver uoverkommeligt høje.

- 20** En screeningsafgørelse, der er blevet uaktuel – fordi ansøgningen trækkes tilbage, planforslaget opgives, eller myndigheden alligevel gennemfører miljøvurdering – ophæves af klagenævnene uden realitetsbehandling.

§ 1 Lovens arkitektur: ét regelsæt, to spor og én kompetencefordeling

Miljøvurderingsloven (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) er resultatet af en bevidst sammenskrivning. Af de almindelige bemærkninger til [lovforslag nr. L 147 \(FT 2015/16\)](#) fremgår, at loven afløste den hidtidige sektorimplementering:

Med dette lovforslag foreslås en ny samlet lov om miljøvurdering af både planer og programmer og konkrete projekter, som giver en samlet og forenklet fremstilling af de regler, der gælder for miljøvurderinger på forskellige stadier. [...] Det generelle udgangspunkt for lovforslaget er endvidere, at EU-reglerne i de to direktiver implementeres så direktivnært som muligt for at sikre, at der ikke bliver tale om overimplementering.

De to spor har hver sin adressat og hvert sit udløsningskriterium:

Spor	Retsgrundlag	Hvem handler	Udløsende kriterium
Strategisk miljøvurdering (SMV) af planer og programmer	§§ 8-13	Myndigheden udarbejder plan og miljørapport	Sektorplan der fastlægger rammer for bilag 1-/bilag 2-projekter, Natura 2000-vurderingspligt, eller væsentlig indvirkning efter screening, jf. § 8, stk. 1
Miljøkonsekvensvurdering (VVM) af konkrete projekter	§§ 15-25	Bygherren ansøger og udarbejder rapport; myndigheden vurderer og tillader	Bilag 1-projekt, bilag 2-projekt med afgørelse om miljøvurderingspligt efter § 21 , eller bygherrens eget ønske, jf. § 15, stk. 1

Formålsbestemmelsen i [§ 1, stk. 1](#) binder de to spor sammen om at sikre »et højt miljøbeskyttelsesniveau«, mens [§ 1, stk. 2](#) fastslår, at hensynet skal tages »under inddragelse af offentligheden så tidligt som muligt og forud for, at myndigheden træffer afgørelse«.

Kompetencen er fordelt i [§ 17](#): kommunalbestyrelsen for projekter på land, regionsrådet for råstofprojekter efter råstoflovens § 7, miljøministeren for havområdet, og klima-, energi- og forsyningsministeren for kulbrinte- og VE-projekter på havet. De nærmere procedureregler er udmøntet i [miljøvurderingsbekendtgørelsen](#), hvis [§ 2](#) definerer VVM-myndigheden som den myndighed, der træffer afgørelse efter §§ 21 eller 25, og som samtidig indeholder reglerne om »fælles« og »samordnet« procedure (one stop shop) ved sammenfaldende EU-retlige vurderingskrav.

Historisk er systemet importeret. Allerede [Arealudvalgets delbetænkning nr. 1051/1985 om planlægningen på Miljøministeriets område](#) analyserede EF's direktivudkast om VVM og opdelingen i en obligatorisk og en »frivillig« liste, og [betænkning nr. 1243/1992 om erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser af offentlig regulering](#) beskrev den første danske implementering via VVM-bekendtgørelsen og regionplantillæg. Det er den samme grundstruktur – screening, redegørelse, offentlighed, tilladelse – som i dag findes i lovens afsnit III.

LOV

Miljøvurderingsloven § 8, stk. 1

Miljøvurderingsloven § 15, stk. 1

Miljøvurderingsloven § 17

Miljøvurderingsloven § 21

§ 2 Det brede miljøbegreb og væsentlighedsbegrebet som porten ind i loven

Lovens miljøbegreb er bevidst bredt. Efter [§ 1, stk. 2](#) omfatter det bl.a. den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, større katastroferisici og ressourceeffektivitet samt samspillet mellem faktorerne. Miljøstyrelsen fremhæver i [vejledningen til loven, afsnit 4.1](#), at begrebet slår igennem, selv om sektorloven har et snævrere sigte:

Det er vigtigt at være opmærksom på, at det brede miljøbegreb finder anvendelse i forbindelse med miljøvurdering, uanset at den lovgivning, som projektet [...] skal tillades i henhold til, måtte have et snævrere miljøbegreb.

Selve væsentlighedsbegrebet er EU-retligt. Planklagenævnet har – som gengivet i [planvejledningens afsnit 4.1.3](#) – foretaget en central sontring:

Væsentlighedsbegrebet i loven er det samme som miljøvurderingsdirektivets væsentlighedsbegreb. [...] Begrebet vedrører ikke spørgsmålet om, hvorvidt en mangel ved en screening eller miljøvurdering er så væsentlig, at planen er ugyldig og må ophæves. Begrebet skal afklare, om realiseringen af den udarbejdede/vedtagne plan forventes at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Der skal altså skelnes skarpt mellem **materiel væsentlighed** (udløser vurderingspligt) og **retlig væsentlighed** (udløser ugyldighed). Praksis viser samtidig, at ikke enhver gene passerer den materielle tærskel:

- Indbliksgener kan efter omstændighederne udgøre en påvirkning af befolkningen og menneskers sundhed, men der skal være tale om betydelige gener for »en personkreds af en vis størrelse«; med kun 2-3 berørte, overvejende erhvervsmæssige naboejendomme var tærsklen ikke nået, jf. [19/05570](#).
- Skyggekast fra 20 meter høje akkumuleringsstanke, dokumenteret ved skyggediagrammer og set i lyset af eksisterende bebyggelse og et vandtårn, udløste ikke miljøvurderingspligt, jf. [23/07846](#). Nævnet bemærkede her, at loven ikke beskytter ejendommens formueværdi som sådan.
- Kystnærhed, trafikstøj på 68 dB(A) og forekomst af flagermus førte heller ikke til vurderingspligt, hvor kommunen havde visualiseret byggeriet, kunne anvende de lempede støjkrav i [planlovens § 15, stk. 2, nr. 29](#) og havde undersøgt bilag IV-arter, jf. [23/11725](#) og [25/00251](#).

Omvendt er hensyn, der ikke er miljøhensyn, usaglige i screeningen. Som gengivet i [vejledningens gennemgang af NMKN's afgørelse i j.nr. NMK-34-00238](#) fandt nævnet, at hensynet til en forlystelsesparks »helt særlige betydning som en af landets vigtigste attraktioner« ikke var et sagligt screeningskriterium efter bilag 6, og at en væsentlig overskridelse af støjgrænserne er et forhold, der taler **for** – ikke imod – miljøvurderingspligt.

SMV-sporets rækkevidde afgrænses tilsvarende bredt af EU-Domstolen: regionale byplanlægningsforordninger kan være »planer og programmer«, jf. [C-671/16](#), og selv en bekendtgørelse om driftsvilkår for parkeringsanlæg kan udløse SMV-pligt, jf. [C-771/24](#).

LOV

Miljøvurderingsloven § 1, stk. 2

Miljøvurderingsloven § 10

Planloven § 15, stk. 2

PRAKSIS	EU-Domstolen · EU-Domstolen: Bekendtgørelse om driftsvilkår for parkeringsanlæg kan kræve miljøvurdering efter SMV-direktivet	09.07.2026
	EU-Domstolen · Behov for miljøvurdering af regionale byplanlægningsforordninger under SMV-direktivet	07.06.2018
	Planklagenævnet · Afvisning af klage over screeningsafgørelse for etageboligbyggeri i Esbjerg	08.07.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets stadfæstelse af screeningsafgørelse for blandet bolig- og erhvervsbyggeri i Kerteminde	28.06.2024
	Planklagenævnet · Stadfæstelse af screeningsafgørelse for nyt fjernvarmeanlæg i Gribskov Kommune	07.11.2023
	Planklagenævnet · Klage over screeningsafgørelse om lokalplan i Vallensbæk Kommune	02.12.2020

Bilag 1, bilag 2 og ændringer af eksisterende projekter – hvornår er man inde i loven?

§ 3

Efter [§ 15, stk. 1](#) må tre projekttyper ikke påbegyndes uden skriftlig tilladelse efter en miljøvurdering: bilag 1-projekter, bilag 2-projekter hvorom der er truffet afgørelse om miljøvurderingspligt efter [§ 21](#), og bilag 2-projekter hvor bygherren selv har anmodet om miljøvurdering, jf. [§ 19, stk. 4](#). Hertil kommer forbuddet i [§ 16](#): et bilag 2-projekt må heller ikke påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt bygherren, at projektet **ikke** antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Adgangsbilletten til screening er bygherrens skriftlige ansøgning efter [§ 18, stk. 1](#) og [§ 19](#). Undlader myndigheden at kvalificere projektet korrekt, falder også de afgørelser, der bygger videre på det. I sagen om **rørlægning af Hovedgrøften Syd ved Fælledby** fastslog Miljø- og Fødevareklagenævnet, at en 44 m lang rørlægning af et privat vandløb var omfattet af bilag 2, pkt. 13, litra a (ændringer eller udvidelser af allerede godkendte projekter), og at kommunen derfor ikke kunne nøjes med at konstatere, at projektet faldt uden for loven, jf. [25/08251](#):

Hvis det ikke kan udelukkes, at ændringen kan have skadelige indvirkninger på miljøet, vil der være en pligt til at foretage en screening.

Nævnet lagde vægt på den fysiske ændring af vandløbet, anlægsmetoden med opdæmning og overpumpning, risikoen for sedimenttransport og påvirkning af lokal flora og fauna. Tilsvarende blev en kommunes afgørelse om, at et **udstillingsværksted på Skagen Havn** slet ikke var omfattet af miljøvurderingsloven, ophævet i [23/12550](#), og en afgørelse om, at etablering af en vej ikke var screeningspligtig, blev ophævet og hjemvist i [18/09247](#).

EU-Domstolen har trukket anvendelsesområdet vidt. I **C-329/17 (Prenninger m.fl.)** blev etablering af en elledningskorridor gennem skov anset for »rydning af skov« i direktivets forstand. I **C-411/17 (Inter-Environnement Wallonie, Doel)** blev en tiårig levetidsforlængelse af to kernekraftværker kvalificeret som et »projekt«, der krævede forudgående miljøkonsekvensvurdering – også selv om elforsynings sikkerheden blev påberåbt. Og i **C-254/19 (Friends of the Irish Environment)** blev en forlængelse af byggefristen for en LNG-terminal anset for en ny »tilslutning« til et projekt, fordi den oprindelige tilladelse var udløbet uden påbegyndte arbejder:

Den omstændighed, at det i hovedsagen omhandlede projekt kunne have været udført i medfør af den oprindelige tilladelse, er i denne henseende uden betydning (præmis 46).

At et projekt er omfattet, betyder derimod ikke, at det uden videre er vurderingspligtigt. Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæstede således en screeningsafgørelse om, at en 730 m lang vejudvidelse med

cykelsti ikke ville få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. [20/06256](#), og Natur- og Miljøklagenævnet opretholdt i [NMK-34-00263](#) en screening af råstofindvinding under grundvandsspejlet. Prøvelsen er efter [§ 49, stk. 1](#) begrænset til retlige spørgsmål, og nævnet tilsidesætter ikke uden videre kommunens faglige skøn.

SMV-sporet har sin egen afgrænsning. Vestre Landsret fastslog i [BS-28702/2022-VLR](#), at et fredningsforslag for 847 ha ådalslandskab ikke var omfattet af obligatorisk miljøvurdering:

Efter fredningens karakter og indholdet af udkastet til fredningsbestemmelserne sammenholdt med fredningens formål og baggrund finder landsretten, at forslaget ikke vedrører projekter inden for de sektorer, der er anført i bilag 1 og 2.

LOV

[Miljøvurderingsloven § 8, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 15, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 16](#)
[Miljøvurderingsloven § 18, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 19, stk. 1, 4](#)
[Miljøvurderingsloven § 49, stk. 1](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · Forlængelse af tilladelse til genforgasningsterminal kræver fornyet miljøvurdering under habitatdirektivet	09.09.2020
	EU-Domstolen · Kernekraftværkers levetidsforlængelse kræver miljøkonsekvensvurdering trods hensyn til forsyningssikkerhed	29.07.2019
	EU-Domstolen · Etablering af elledningskorridor i skov som rydning af skov i VVM-direktivets forstand	07.08.2018
	Landsretten · Vestre Landsret: Fredningsforslag for ådalslandskab kræver ikke obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingsloven	10.03.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning: Rørlægning af vandløb ved Fælledby skulle have været screenet efter miljøvurderingsloven	18.05.2026
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets ophævelse af afgørelse om udstillingsværksted på Skagen Havn grundet manglende screening	10.10.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Klage over Rebild Kommunes afgørelse om udvidelse af vej ikke omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse	14.07.2022
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om Skovgårdsvej: Ophævelse og hjemvisning af screeningsafgørelse	19.02.2019
	Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om VVM-screening af råstofindvinding i Vejen Kommune	03.05.2013

Forbuddet mod vilkår i screeningsafgørelsen – § 4 væsentlighedsgrænsen må ikke forskydes

Det mest markante og mest håndhævede princip i nyere screeningspraksis er, at en screeningsafgørelse ikke må indeholde vilkår. Princippet står allerede i de oprindelige bemærkninger til [§ 21 i L 147 \(FT 2015/16\)](#):

Det bemærkes, at en screeningsafgørelse ikke er en tilladelse, og bl.a. derfor kan der ikke stilles vilkår i afgørelsen. Stilles der vilkår i en screeningsafgørelse, forskydes grænsen for, hvornår det konkrete projekt kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Viser der sig et behov for at stille vilkår i den konkrete screeningsafgørelse med henblik på at holde det konkrete projekt under grænsen for væsentlig indvirkning på miljøet, vil der i stedet skulle træffes afgørelse om VVM-pligt.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i 2025-2026 anvendt reglen konsekvent – og med afsmittende ugyldighed på sektoraftagelsen. I to parallelle sager om **markvanding i Aabenraa Kommune** havde kommunen nedskrevet

den ansøgte indvindingsmængde markant (fra 28.049 m³ til 1.100 m³, henholdsvis fra 19.000 m³ til 4.700 m³) og derefter screenet den reducerede mængde. Nævnet udtalte i [24/07071](#):

Da kommunen har screenet en mindre indvindingsmængde end den ansøgte, er det nævnets opfattelse, at kommunen dermed har stillet et vilkår i screeningsafgørelsen. [...] Stilles der vilkår i en screeningsafgørelse, forskydes grænsen for, hvornår det konkrete projekt kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Viser der sig et behov for at stille vilkår [...] vil der i stedet skulle træffes afgørelse om miljøvurderingspligt.

Samme resultat i [24/07096](#), hvor nævnet præciserede, at vilkår først kan fastsættes på baggrund af en miljøkonsekvensrapport udarbejdet efter [§ 20](#), og at alternativet er afgørelse om miljøvurderingspligt efter [§ 15, stk. 1, nr. 2](#).

Princippet rækker videre end talstørrelser. I [24-08484](#) om terrænregulering med 7.000 m³ ren jod havde Odsherred Kommune i screeningen forudsat en 10 meters bufferzone omkring § 3-beskyttet natur, som ikke fremgik af bygherrens ansøgning, men var kommunens »almene praksis«. Nævnet fastslog:

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Odsherred Kommunes screeningsafgørelse ikke er truffet på grundlag af bygherrens beskrivelse af det ansøgte projekt. Screeningsafgørelsen lider derfor af en væsentlig retlig mangel.

og videre:

En screeningsafgørelse er ikke en tilladelse, og der kan derfor ikke stilles vilkår til projektet heri. En myndighed kan efter nævnets opfattelse ikke tilskære et konkret projekt i forbindelse med en screeningsafgørelse og dermed træffe afgørelse på et andet grundlag og ud fra andre forudsætninger end det af bygherren ansøgte projekt.

Grænsen mellem forbudt vilkårsfastsættelse og lovlig inddragelse af projektets egne karakteristika går ved [§ 19, stk. 3](#): bygherren **kan** i ansøgningen beskrive særkender eller foranstaltninger til at undgå væsentlige skadelige indvirkninger, og disse skal så efter [§ 21, stk. 2](#) anføres i begrundelsen for en afgørelse om ikke-miljøvurderingspligt. Miljøstyrelsen formulerer sontringen præcist i [vejledningens afsnit 4.5.3.2](#):

'Særkender ved projektet' forstås som de forudsætninger, som den kompetente myndighed lægger til grund for at nå til det konkrete resultat. Der er ikke tale om vilkår stillet af myndigheden, men om de forudsætninger, som bygherren har indlagt i ansøgningen om projektet.

Afværgeforanstaltninger af hensyn til yngle- og rasteområder for bilag IV-arter kan derfor godt indgå – men de skal komme fra bygherren, og skal der stilles klare, håndhævelige vilkår (fx paddehegn), forudsætter det en miljøkonsekvensrapport og en [§ 25](#)-tilladelse.

LOV

[Miljøvurderingsloven § 15, stk. 1](#)

[Miljøvurderingsloven § 16](#)

[Miljøvurderingsloven § 19, stk. 3](#)

[Miljøvurderingsloven § 20](#)

[Miljøvurderingsloven § 21, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Odsherred Kommunes screeningsafgørelse og miljøgodkendelse for jordopfyldning 01.06.2026

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af indvindingstilladelse og screeningsafgørelse grundet forkert screeningsgrundlag 30.09.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af afgørelse om grundvandsindvinding til markvanding grundet ulovligt fastsat vilkår i miljøvurderingsscreeningen 30.09.2025

Screeningens grundlag, begrundelse og myndighedens undersøgelsespligt

§ 5

Efter § 21, stk. 1 træffer myndigheden afgørelsen **på grundlag af bygherrens ansøgning**, under hensyntagen til kriterierne i bilag 6 (der gennemfører VVM-direktivets bilag III), og under hensyntagen til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger foretaget efter EU-lovgivningen. Efter § 21, stk. 2 skal afgørelsen begrundes med hovedårsagerne og henvisning til de relevante bilag 6-kriterier.

Ordene »art, dimensioner eller placering« i § 21, stk. 1, blev indsat ved den direktivnære ændring med ikrafttræden 1. januar 2021 ([lovforslag nr. L 56, FT 2020/21](#)). Af bemærkningerne fremgår baggrunden:

Den foreslåede bestemmelse indeholder en direktivnær implementering af VVM-direktivets artikel 2, stk. 1, idet Kommissionen i åbningsskrivelsen påpeger, at det efter Kommissionen vurdering er i strid med VVM-direktivet, hvis bestemmelser, der vedrører implementeringen af artikel 2, stk. 1, ikke henviser til projekternes art, dimensioner eller placering.

Kravene til begrundelsen er reelle. Miljøstyrelsen fastslår i [vejledningens afsnit 4.5.3.2](#):

Med ovennævnte krav til screeningsafgørelsens indhold er det ikke nok at udfylde et afkrydsningsskema, som supplerer bygherrens skema. Det er nødvendigt at foretage en samlet vurdering af det ansøgte projekt og dets mulige væsentlige indvirkning på miljøet.

Samtidig er screeningen efter sin natur en foreløbig vurdering. Vejledningen beskriver den i [afsnit 4.5.2](#) som et fagligt- og erfaringsbaseret skøn, hvor kriterierne i bilag 6 ikke er udtømmende – og hvor behovet for »mere indgående undersøgelser« i sig selv taler for at gå videre til en fuld miljøvurdering. Fristen er efter § 22 som udgangspunkt 90 dage fra bygherrens fremlæggelse af de krævede oplysninger.

Myndighedens undersøgelsespligt strækker sig ud over bygherrens materiale, når der opstår konkret tvivl. EU-Domstolen fastslog i [C-41/24 \(Waltham Abbey Residents Association\)](#), at myndigheden er forpligtet til at foretage yderligere undersøgelser, når borgeres henvendelser skaber videnskabelig tvivl om et projekts indvirkning på bilag IV-arter – et anbringende, der bl.a. blev påberåbt i Fælledby-sagen [25/08251](#).

De forvaltningsretlige garantier gælder fuldt ud. Af forarbejderne til § 21 fremgår, at »de almindelige forvaltningsretlige principper for partshøring af væsentligt og individuelt berørte lodsejere m.v. fortsat vil skulle foretages af myndigheden«, og at dette følger af undersøgelsespligten. [Vejledningens afsnit 5.1.2](#) gengiver nævnspraksis, hvor manglende partshøring af grundejere har ført til ophævelse og hjemvisning af screeningsafgørelsen – men også praksis, hvor en manglende partshøring konkret blev anset for uvæsentlig, fordi de pågældende var blevet naboorienteret i en parallel landzonesag.

Endelig kan myndigheden lovligt bygge på oplysninger tilvejebragt af private. Vestre Landsret afviste i [BS-28702/2022-VLR](#), at det gjorde en screeningsafgørelse ugyldig, at grundlaget var udarbejdet af den organisation, der havde rejst fredningssagen:

Hverken miljøvurderingslovens § 8 eller SMV-direktivets art. 3 efter deres ordlyd er til hinder for, at myndigheden træffer screeningsafgørelsen på grundlag af oplysninger, der er tilvejebragt af private, herunder Danmarks Naturfredningsforening.

LOV

[Miljøvurderingsloven § 8, stk. 1](#)[Miljøvurderingsloven § 19, stk. 2](#)☐ ☐

[Miljøvurderingsloven § 21, stk. 1, 2](#)[Miljøvurderingsloven § 22](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · Miljøvurdering af byggeprojekter: Myndighedernes pligt til at indhente oplysninger ved tvivl om indvirkning på beskyttede arter	06.03.2025
	Landsretten · Vestre Landsret: Fredningsforslag for ådalslandskab kræver ikke obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingsloven	10.03.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning: Rørlægning af vandløb ved Fælledby skulle have været screenet efter miljøvurderingsloven	18.05.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om Skovgårdsvej: Ophævelse og hjemvisning af screeningsafgørelse	19.02.2019
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Klage over manglende VVM-screening af centerbyggeri ved [vej1]	04.05.2018

Miljøkonsekvensrapporten: hele projektet, alternativerne, scoping og ekspertisen

Er projektet miljøvurderingspligtigt, fremlægger bygherren efter [§ 20, stk. 1](#) en miljøkonsekvensrapport, hvis oplysninger skal være »fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet«. Minimumsindholdet fremgår af [§ 20, stk. 2](#) – projektbeskrivelse, forventede væsentlige indvirkninger, afværgeforanstaltninger, **rimelige alternativer** med angivelse af hovedårsagerne til den valgte løsning, ikketeknisk resumé og de relevante oplysninger fra bilag 7. Efter [§ 20, stk. 6](#) skal bygherren sikre, at rapporten er udarbejdet af »kvalificerede og kompetente eksperter«.

Det centrale processkridt forud er scoping efter [§ 23, stk. 1](#), hvor myndigheden afgiver en udtalelse om rapportens omfang og detaljeringsgrad. Efter [§ 20, stk. 3](#) skal rapporten lægge udtalelsen til grund og indeholde de oplysninger, der med rimelighed kan kræves, »for at der kan nå frem til en begrundet konklusion om projektets væsentlige indvirkninger på miljøet«.

Et gennemgående krav er, at **hele** projektet skal vurderes. Miljøstyrelsen skriver i [vejledningens afsnit 4.5.1](#):

Fælles for dem alle gælder dog, at en ansøgning om screening eller tilladelse skal omfatte alle dele af det ansøgte projekt. Det er ikke muligt at udskyde beskrivelser og vurderinger af et projekts miljømæssige indvirkninger i en bestemt henseende.

Det fik direkte konsekvenser i sagen om **Sindal Biogasanlæg**. Miljøkonsekvensrapporten beskrev en 2,2 km lang pumpeledning som en forudsætning for anlægget, men vurderede den kun i trafikal henseende. Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt i [20/06172](#), at pumpeledningen var et integreret element i projektet i VVM-reglernes forstand, og at rapporten dermed ikke opfyldte kravene i § 20. § 25-tilladelsen blev ophævet og hjemvist.

Omvendt er der ikke tale om en ulovlig udskydelse, blot fordi den præcise linjeføring først fastlægges senere, når rapporten har vurderet **alle** placeringsscenarier inden for en undersøgelseskorridor. Det var afgørende i [25/00400](#) om landanlægget til havvindmølleparken Lillebælt Syd, hvor nævnet stadfæstede tilladelsen: feltundersøgelser i en 200 m bred korridor med udvidet kortlægning, kombineret med vilkår om styret underboring og paddehegn, sikrede den økologiske funktionalitet af yngle- og rasteområder. Nævnet bemærkede samtidig, at miljøvurderingsloven ikke foreskriver bestemte undersøgelsesmetoder, så længe de anvendte metoder er egnede.

Kravene til alternativer og til samspillet med habitatvurderingen er udviklet af EU-Domstolen i [C-461/17 \(Holohan\)](#), der bl.a. tager stilling til, hvilke alternativer bygherren skal have undersøgt, og til rækkevidden af habitatdirektivets konsekvensvurdering ved vejprojekter. Forbuddet mod at »salami-opdele« et projekt i

uvæsentlige delafgørelser blev påberåbt i Fælleby-sagen [25/08251](#), hvor klager anførte, at projektændringerne hver for sig fremstod uvæsentlige, men samlet var væsentlige.

Myndighedssiden har sin egen kvalitetsforpligtelse. Efter [§ 24, stk. 1](#) gennemgår myndigheden rapporten »med inddragelse af den fornødne ekspertise« og kan indhente yderligere oplysninger fra bygherren. Forarbejderne til [§ 25](#) understreger:

Myndigheden skal besidde ekspertise som forudsætning for at kunne behandle den af bygherren udarbejdede miljøkonsekvensrapport. Den kompetente myndighed skal således have eller efter behov have adgang til tilstrækkelig ekspertise på det for projektet relevante område med henblik på at sikre, at miljøkonsekvensrapporten er fuldstændig og af god/høj kvalitet.

LOV

[Miljøvurderingsloven § 20, stk. 1-7](#)[Miljøvurderingsloven § 23, stk. 1, 2](#)[Miljøvurderingsloven § 24, stk. 1, 2](#)[Miljøvurderingsloven § 25, stk. 1](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · Omfanget af miljøvurderinger under habitatdirektivet og VVM-direktivet ved vejprojekter	07.11.2018
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning: Rørlægning af vandløb ved Fælleby skulle have været screenet efter miljøvurderingsloven	18.05.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om § 25-tilladelse til etablering af Lillebælt Syd Landanlæg	14.05.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om § 25-tilladelse til udvidelse af Sindal Biogasanlæg	30.05.2023

§ 25-tilladelsen og kravet om myndighedens egen begrundede konklusion

Efter høringen **skal** myndigheden efter [§ 25, stk. 1](#) træffe afgørelse om, hvorvidt ansøgningen kan imødekommes. Afgørelsen træffes på grundlag af bygherrens ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, høringsresultaterne **og myndighedens begrundede konklusion**. De oprindelige bemærkninger til bestemmelsen slår tonen an:

Afgørelsen, som myndigheden skal træffes, er i lighed med gældende ret i dag mere end blot en konstatering af de nødvendige undersøgelser og beskrivelser af projektet. Myndigheden skal foretage sin egen selvstændige vurdering af miljøkonsekvensrapportens beskrivelse af projektet, jf. således EU-Domstolens praksis C-50/09 og C-508/03 og VVM-direktivets artikel 3.

Ordene »og myndighedens begrundede konklusion« blev udtrykkeligt indsat i § 25, stk. 1, 2. pkt., ved ændringsloven med ikrafttræden 1. januar 2021 ([L 56, FT 2020/21](#)) efter Kommissionens åbningsskrivelse. Af bemærkningerne fremgår:

Den foreslåede ændring medfører, at den gældende retstilstand præciseres, således at det udtrykkeligt fremgår, at myndighedens begrundede konklusion skal indgå i myndighedens grundlag med henblik på at træffe afgørelse om tilladelse. Myndighedens begrundede udtalelse er et andet begreb for den af myndigheden selvstændige vurdering, som skal foretages efter den almindelige forvaltningsretlige sagsbehandling.

Kravet håndhæves. I [20/06172](#) bemærkede Miljø- og Fødevarerklagenævnet ud over rapportens mangler, at kommunens begrundede konklusion var uklar, og at kommunen ikke blot kan henholde sig til bygherrens miljøkonsekvensrapport, men skal indarbejde sin egen konklusion i afgørelsen.

Efter [§ 25, stk. 2](#) skal afgørelsen træffes »inden for en rimelig frist«, og forsinkelser skal begrundes over for bygherren. Forarbejderne anfører, at hensynet til bygherrens økonomiske og erhvervsmæssige situation må indgå med betydelig vægt, at udsættelse kan ske, hvor det ikke kan lægges myndigheden til last (fx behov for yderligere undersøgelser efter høringen), og at »kravene til begrundelsen for, at afgørelsen eventuelt trækker ud, skærpes, jo længere tid der går«. Det overlades udtrykkeligt til klagenævn og domstole at udfylde begrebet.

Klagegenstanden er den **endelige** afgørelse. Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviste i [23/14611](#) at realitetsbehandle klager over et **udkast** til § 25-tilladelse vedrørende landdelen af udvidelsen af Aarhus Havn – udkastet indgår i høringsmaterialet efter [§ 35, stk. 4, nr. 4](#), men er ikke i sig selv en påklagelig afgørelse.

Endelig gælder efter [§ 25, stk. 1, 3. pkt.](#), at myndigheden ved risiko for væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat først kan træffe afgørelse, når miljøministerens samtykke efter [§ 38](#) foreligger.

LOV	Miljøvurderingsloven § 5	Miljøvurderingsloven § 25, stk. 1, 2
	Miljøvurderingsloven § 35, stk. 4	Miljøvurderingsloven § 38, stk. 1
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om § 25-tilladelse til etablering af Lillebælt Syd Landanlæg 14.05.2025 Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klager over udkast til § 25-tilladelse vedrørende udvidelsen af Aarhus Havn 19.02.2024 Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om § 25-tilladelse til udvidelse af Sindal Biogasanlæg 30.05.2023	

§ 8 Vilkår, overvågning, genoptagelse og bortfald af afgørelser

Tillades projektet, opstiller [§ 27, stk. 1](#) et samlet indholds krav til afgørelsen: den skal omfatte den begrundede konklusion, alle miljømæssige betingelser, en beskrivelse af projektets særkender og de foranstaltninger, der skal undgå, forebygge, begrænse eller neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger, samt eventuelle overvågningsforanstaltninger. Efter [§ 27, stk. 2](#) skal vilkår »stå i et rimeligt forhold til projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkninger på miljøet«, og efter [§ 27, stk. 3](#) er overvågningsvilkår obligatoriske, når projektet har væsentlige skadelige indvirkninger.

Det er netop her – og ikke i screeningen – de operationelle beskyttelsesvilkår hører hjemme. I [25/00400](#) blev § 25-tilladelsen til Lillebælt Syd Landanlæg stadfæstet, bl.a. fordi tilladelsen indeholdt vilkår om fremsendelse af GIS-filer med kabeltracéets præcise placering (vilkår 8), styret underboring ved krydsning af § 3-områder, fredskov, diger og levesteder for fredede arter (vilkår 9) og midlertidige paddehegn samt gravekasse med daglig tildækning i paddernes aktive periode 1. marts – 1. oktober (vilkår 10), med dokumentationspligt for bygherren.

Tilladelsen kan efterfølgende genåbnes. Efter [§ 28](#) kan myndigheden genoptage en § 25-afgørelse – og om nødvendigt meddele forbud og påbud, tilbagekalde tilladelsen eller fastsætte særlige vilkår – hvis der fremkommer nye oplysninger om væsentlig skadelig indvirkning, hvis indvirkningen ikke kunne forudses, eller hvis den i øvrigt går ud over det, der blev lagt til grund. Miljøstyrelsen bemærker i [vejledningens afsnit 6.2](#), at betingelserne kan påberåbes samtidig, og at bestemmelsen ikke finder anvendelse på anlægslovsprojekter efter [§ 4, stk. 2](#).

Både screeningsafgørelser og tilladelser er tidsbegrænsede. Efter § 39 bortfalder en afgørelse efter § 21 og en tilladelse efter § 25, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter meddelelsen, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år (kontinuitetsbrud). [Vejledningens afsnit 4.4.6](#) udlægger »udnyttet« som en vis relevant faktisk udnyttelse efterfulgt af fortsat etablering i sædvanligt tempo; alene indgivelse af ansøgning om byggetilladelse er ikke nok. I den refererede sag om fire forsøgsmøller udgjorde etablering af veje, vendepladser, rørunderløb og oplagspladser tilstrækkelig udnyttelse.

En vigtig afgrænsning fremgår af [vejledningens afsnit 4.5.4](#): hvor screeningsafgørelsen danner grundlag for en tilladelse efter sektorlovgivningen, er det sektorlovens eventuelle kontinuitetsbrudsregler, der gælder for den pågældende tilladelse. Uanset dette gælder dog, at screeningens vurdering skal være »retvisende og opdateret« – ellers strider den mod lovens og direktivets formål. Det samme hensyn ligger bag forarbejdernes krav til § 25, hvorefter myndigheden skal påse, at miljøkonsekvensrapporten er opdateret og tidssvarende, hvis der er gået lang tid, eller forudsætningerne har ændret sig.

LOV

Miljøvurderingsloven § 4, stk. 2

Miljøvurderingsloven § 27, stk. 1-5

Miljøvurderingsloven § 28

Miljøvurderingsloven § 39

PRAKSIS **Miljø- og Fødevareklagenævnet** · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om § 25-tilladelse til etablering af Lillebælt Syd Landanlæg 14.05.2025

Samspillet med plangrundlag og sektortilladelser – den afledte ugyldighed

Miljøvurderingen erstatter ikke sektorlovgivningens tilladelser, men den er en betingelse for, at de kan udnyttes. Miljøstyrelsen formulerer det i [vejledningens gennemgang af screeningsafgørelses karakter](#):

En screeningsafgørelse er ikke en tilladelse eller en godkendelse, men en forudsætning for at det anmeldte projekt lovligt kan påbegyndes, og erstatter således ikke en eventuel byggetilladelse, miljøgodkendelse eller anden tilladelse [...]. Hvis bygherren også skal indhente byggetilladelse, miljøgodkendelse eller anden tilladelse [...] kan disse derfor ikke udnyttes, før screeningen er foretaget, og der er truffet afgørelse.

Omvendt kan en § 25-tilladelse efter § 15, stk. 3-4 helt eller delvis erstattes af en tilladelse udstedt i medfør af anden lov, når ministeren har fastsat regler herom; i så fald påklages afgørelsen efter sektorlovens regler, jf. § 49, stk. 4.

Nævnspraksis gør konsekvensen håndgribelig: **falder miljøvurderingsleddet, falder sektorafgørelsen med**. Mønsteret går igen på tværs af sektorlove:

Sag	Miljøvurderingsfejlen	Konsekvens for sektorafgørelsen
18/05716	Manglende VVM-screening	Miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 ophævet
20/00907	§ 25-tilladelsen ophævet i parallel sag pga. mangelfuld miljøkonsekvensrapport	Tillæg til miljøgodkendelse ophævet og hjemvist
24/07071 og 24/07096	Vilkår i screeningsafgørelsen	Vandindvindingstilladelse efter vandforsyningslovens § 20 ophævet
24-08484	Bufferzone-vilkår i screeningen	Miljøgodkendelse til jordopfyldning ophævet

25/08251	Projektet fejlagtigt anset for uden for loven	Vandløbstilladelse efter vandløbslovens § 17 ophævet
----------	---	--

Begrundelsen i Fældby-sagen er principiel: formålet med VVM-reglerne – der gennemfører [VVM-direktivets artikel 2, stk. 1](#) – er, at miljøvurderingen foretages **forud for** afgørelsen om projektet, jf. **C-201/02 (Delena Wells)**. Da afgørelsen om, at projektet faldt uden for miljøvurderingsloven, blev ophævet, forelå der ikke den nødvendige forudgående stillingtagen, og vandløbstilladelsen led derfor selv af en væsentlig retlig mangel.

På plansiden gælder en tilsvarende rækkefølgerel. Efter [§ 26](#) kan ministeren fastsætte regler om, at tilladelse ikke må meddeles, før det nødvendige plangrundlag efter planloven er tilvejebragt. Da Planklagenævnet ophævede kommuneplantillæg nr. 41 og lokalplan nr. 276 for vindmølleprojektet ved **Ulkær Mose**, bortfaldt grundlaget for kommunens § 25-tilladelse, som Miljø- og Fødevareklagenævnet derfor ophævede og hjemviste, jf. [22/00314](#). Nævnet gav samtidig anvisninger til den fornyede behandling om grundvandssænkning, okkerudvaskning, Natura 2000-vurdering og driftsstopvilkår for flagermus.

Koordinationen mellem regelsæt er understøttet af one stop shop-reglerne (fælles og samordnet procedure) i [miljøvurderingsbekendtgørelsen](#), og [habitatvejledningen](#) beskriver samspillet med Natura 2000-reglerne. Forarbejderne til § 21 fastslår i den forbindelse udtrykkeligt, at VVM-screeninger »som hidtil ikke kan erstatte vurderinger efter Natura 2000-regelsættet«, og at et projekt, der skal konsekvensvurderes efter habitatreglerne, også vil være VVM-pligtigt.

LOV

[Miljøbeskyttelsesloven § 33, stk. 1](#)[Miljøvurderingsloven § 15, stk. 3, 4](#)[Miljøvurderingsloven § 26](#)[Miljøvurderingsloven § 49, stk. 4](#)[Vandforsyningsloven § 20](#)[Vandløbsloven § 17](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Odsherred Kommunes screeningsafgørelse og miljøgodkendelse for jordopfyldning	01.06.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning: Rørlægning af vandløb ved Fældby skulle have været screenet efter miljøvurderingsloven	18.05.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af indvindingstilladelse og screeningsafgørelse grundet forkert screeningsgrundlag	30.09.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af afgørelse om grundvandsindvinding til markvanding grundet ulovligt fastsat vilkår i miljøvurderingsscreeningen	30.09.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af tillæg til miljøgodkendelse for biogasanlæg grundet mangelfuld miljøvurdering	30.05.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om § 25-tilladelse til vindmøller ved Ulkær Mose	05.07.2022
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Manglende VVM-screening førte til ophævelse af miljøgodkendelse for kraftværk	11.06.2021

Høring af berørte myndigheder, offentligheden og andre stater

§ 10 (Espoo)

Offentlighedsinddragelsen er en selvstændig retsbeskyttelsesgaranti. Efter [§ 35, stk. 1](#) skal myndigheden informere offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater tidligt i beslutningsprocessen, og [§ 35, stk. 3](#) fastlægger tre høringsmomenter:

- berørte myndigheder, **før** der træffes afgørelse efter § 21,

- offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater ved **afgrænsningen** af miljøkonsekvensrapportens indhold, før udtalelsen efter § 23,
- offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater over **miljøkonsekvensrapporten** og ansøgningen, før afgørelsen efter § 25.

Høringsmaterialet er specificeret i § 35, stk. 4 og omfatter bl.a. udkast til afgørelse om tilladelse. Fristerne er i § 35, stk. 5: mindst 14 dage ved scoping-høring af offentligheden, og for høringen over miljøkonsekvensrapporten en frist, der i den konsoliderede tekst er 8 uger – men som ved [lov nr. 499 af 20. maj 2025](#) er ændret til 30 dage med virkning fra 1. juli 2025, for at bringe fristen i overensstemmelse med VVM-direktivets minimumsfrist.

Der er derimod ikke krav om offentlighedshøring, før der træffes screeningsafgørelse. Planklagenævnet fastslog i [23/07846](#), at der ikke er krav om at høre offentligheden forud for en screeningsafgørelse for en plan – myndigheden skal høre berørte myndigheder, og afgørelsen skal derefter offentliggøres, jf. § 32 og § 33. For projekter følger den tilsvarende myndighedshøring af § 35, stk. 3, nr. 1.

Grænseoverskridende påvirkninger håndteres efter § 38, der indarbejder Danmarks forpligtelser efter Espoo-konventionen. Myndigheden skal underrette ministeren snarest muligt og **må ikke** meddele tilladelse eller vedtage planen endeligt, før ministerens samtykke foreligger. Espoo-sporet blev prøvet ved Østre Landsret i sagen om **Lynetteholm**, [BS-7904/2022-OLR](#). Klimabevægelsen gjorde gældende, at samtlige Østersølande skulle have været hørt, og at høringen af Sverige ikke var afsluttet ved anlægslovens vedtagelse. Landsretten fastslog, at § 38 ikke fandt anvendelse på projektet, fordi det var omfattet af særlige VVM-regler udstedt i medfør af § 4, stk. 3, jf. havnelovens § 1 a, at en eventuel tilsidesættelse af Espoo-konventionen ikke i sig selv kunne føre til anlægslovens ugyldighed, og at der efter en foreløbig vurdering ikke var rimeligt grundlag for at antage, at [VVM-direktivets artikel 7](#) og [artikel 8a](#) var tilsidesat.

Et beslægtet spørgsmål er, om en klageinstans må inddrage nye oplysninger uden fornyet offentlig høring. Vestre Landsret tog i [BS-45479/2022-VLR](#) stilling hertil under en begæring om opsættende virkning og præjudiciel forelæggelse:

Efter en foreløbig vurdering er der endvidere ikke rimeligt grundlag for at antage, at der i forbindelse med behandlingen i nævnene er sket sagsbehandlingsfejl, der kan føre til afgørelsernes ugyldighed. Landsretten har herved lagt vægt på, at de oplysninger, der er indhentet under sagernes behandling i nævnene, er supplerende og understøtter de tidligere indhentede oplysninger. VVM-direktivet indeholder ikke bestemmelse om, at oplysninger, der er indhentet efter, at der er meddelt tilladelse, skal forelægges for offentligheden, inden klageinstansen træffer afgørelse.

Landsretten afviste samtidig at forelægge spørgsmålene for EU-Domstolen, idet der ikke forelå en sådan uklarhed om EU-retten, at forelæggelse var påkrævet.

LOV

[Miljøvurderingsloven § 4, stk. 3](#)
[Miljøvurderingsloven § 32](#)
[Miljøvurderingsloven § 35, stk. 1-5](#)
[Miljøvurderingsloven § 38, stk. 1-7](#)

PRAKSIS

Landsretten · Kendelse om opsættende virkning i sag om Lynetteholm-projektets gyldighed og internationale høringer 22.03.2024

Landsretten · Vestre Landsrets afgørelse om opsættende virkning og præjudiciel forelæggelse i sag om vindmøller ved Natura 2000-område 22.03.2024

Planklagenævnet · Stadfæstelse af screeningsafgørelse for nyt fjernvarmeanlæg i Gribskov Kommune 07.11.2023

Objektivitet og funktionsadskillelse, når myndigheden også er bygherre

§ 11

Kommunale og statslige anlægsprojekter rejser en strukturel interessekonflikt: den samme myndighed er både bygherre og VVM-myndighed. § 40 håndterer det med tre lag:

- **Stk. 1:** myndigheden skal varetage sine opgaver og beføjelser »på objektiv vis«.
- **Stk. 2:** en planmyndighed må ikke udøve beføjelser som berørt myndighed i forhold til egne planer, medmindre der er sikret en passende adskillelse mellem uforenelige funktioner.
- **Stk. 3:** en myndighed, der er bygherre, må ikke behandle ansøgningen og træffe afgørelse, medmindre der er sikret en passende adskillelse mellem uforenelige funktioner.

Bestemmelsen gennemfører [VVM-direktivets artikel 9a](#). EU-Domstolen har i [C-236/24](#) afklaret rækkevidden: adskillelseskrauet gælder **også på screeningsstadiet**, ikke kun i den efterfølgende VVM-procedure. Domstolen udtalte:

Nødvendigheden af at sikre en sammenhængende anvendelse af de garantier, der er fastsat i artikel 9a ..., [kræver] at den kompetente myndighed kan træffe afgørelse på objektiv vis og ikke befinder sig i en situation, der giver anledning til en interessekonflikt, navnlig i forhold til den bygherre, der giver denne myndighed de oplysninger, ... såvel under screeningproceduren som under proceduren for vurdering af indvirkningen på miljøet.

Domstolen præciserede, at adskillelsen skal organiseres, så en intern administrativ enhed besidder en **reel selvstændighed**, herunder særskilte administrative og personelle ressourcer. Begrundelsen er, at en fejlagtig screening kan føre til, at projekter helt unddrages miljøvurdering – hvilket ville undergrave direktivets effektive virkning.

I dansk praksis er myndighedsinhabilitet efter [§ 40, stk. 2](#) bl.a. gjort gældende mod en kommunes § 25-tilladelse til en kommunal forbindelsesvej i [22/02461](#), hvor klager tillige anførte, at den rådgivervirksomhed, der havde udarbejdet Natura 2000-konsekvensvurderingen, var inhabil. Nævnet fandt dog ikke grundlag for at tillægge klagen opsættende virkning. Miljøstyrelsen fremhæver i [vejledningens indledende oversigt](#), at inhabilitetsrisikoen skal ofres særlig opmærksomhed tidligt i tilrettelæggelsen af processen, jf. § 40 og miljøvurderingsbekendtgørelsens regler herom.

Kravet om kvalificeret uafhængig ekspertise supplerer objektivitetskravet: bygherren skal efter [§ 20, stk. 6](#) sikre, at rapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter, mens myndigheden efter [§ 24, stk. 1](#) skal gennemgå den med inddragelse af den fornødne ekspertise – de to bestemmelser er ifølge forarbejderne til § 25 hinandens panderter, jf. [VVM-direktivets artikel 5, stk. 3](#).

LOV

[Miljøvurderingsloven § 20, stk. 6](#)

[Miljøvurderingsloven § 24, stk. 1](#)

[Miljøvurderingsloven § 40, stk. 1-4](#)

PRAKSIS

EU-Domstolen · Krav om adskillelse af funktioner ved miljøscreening: Interessekonflikter når myndigheden også er bygherre (C-236/24)

08.05.2025

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om § 25-tilladelse til ny forbindelsesvej ved Horsens

23.06.2022

Retsvirkningen af manglende eller mangelfuld miljøvurdering – § 12 ugyldighed og efterfølgende lovgivgørelse

Sanktionen i den administrative rekurs er stereotyp og hård: konstateres en **væsentlig retlig mangel**, ophæves afgørelsen og hjemvises til fornyet behandling. Formlen går igen på tværs af sagstyper – screeningsafgørelser med ulovlige vilkår (24/07071, 24-08484), mangelfulde miljøkonsekvensrapporter (20/06172), bortfaldet plangrundlag (22/00314) og forkert afgrænsning af lovens anvendelsesområde (25/08251). Også en § 25-tilladelse til en større vejstrækning er blevet ophævet i sin helhed, jf. 19/07891.

En særlig kategori er de **uaktuelle** afgørelser. Trækkes bygherrens ansøgning tilbage, opgives planforslaget, eller beslutter myndigheden alligevel at gennemføre miljøvurdering, ophæver klagenævnen screeningsafgørelsen uden realitetsbehandling – se 23/07028 (ansøgning trukket tilbage), 18/05774, 21/00468, 21/14045-, 22/00588 og 22/01156, 25/06102 og 25/06355. Klagegebyret tilbagebetales, og selve miljøvurderingens indhold kan først prøves i forbindelse med den endelige vedtagelse af planen, jf. § 13 og § 48, stk. 2.

EU-retten sætter rammen for, hvad der kan repareres bagefter. Miljøstyrelsen sammenfatter i [vejledningens afsnit 7.7](#) doktrinen fra C-196/16 og C-197/16 (Comune di Corridonia):

[I] tilfælde, hvor der ikke i overensstemmelse med VVM-direktivet er foretaget en vurdering af et projekts indvirkninger på miljøet, stilles der efter EU-retten krav om, at de ulovlige følgevirkninger af undladelsen bringes til ophør, og at den kompetente myndighed træffer alle nødvendige foranstaltninger for at råde bod på, at der ikke er blevet foretaget en sådan vurdering [...] f.eks. ved at tilbagekalde eller suspendere en tilladelse, der allerede er givet.

Efterfølgende lovgivgørelse er ikke udelukket, men er betinget af, at de nationale regler ikke giver anledning til omgåelse af EU-reglerne, og at vurderingen **ikke begrænses til fremtidige** indvirkninger, men også omfatter de indvirkninger, der har været siden projektets gennemførelse. I den refererede sag havde kommunen ikke taget disse betingelser i betragtning, hvorfor afgørelsen led af en væsentlig retlig mangel. Samme betingelser gælder ved efterfølgende **screening** efter ulovlig opførelse, jf. C-117/17.

Muligheden for **midlertidigt at opretholde virkningerne** af en retsakt vedtaget i strid med VVM-direktivet er ligeledes EU-retligt reguleret. I C-411/17 (Doel) accepterede Domstolen – under strenge betingelser knyttet til en reel trussel mod elforsyningssikkerheden – at virkningerne af foranstaltninger vedtaget uden forudgående miljøvurdering undtagelsesvis kan opretholdes i en periode.

Endelig må man holde de to væsentlighedsbegreber adskilt. Som Planklagenævnet har formuleret det, angår lovens væsentlighedsbegreb spørgsmålet om **vurderingspligt**, ikke spørgsmålet om, hvorvidt en mangel er så væsentlig, at afgørelsen er ugyldig. Ugyldighedsvurderingen følger almindelige forvaltningsretlige principper, herunder om manglen konkret kan antages at have haft betydning – en vurdering, der fx i partshøringssagerne i [vejledningens afsnit 5.1.2](#) kunne føre til, at manglen ikke medførte ugyldighed. Og gyldigheden bedømmes efter forholdene på afgørelsestidspunktet, jf. den betragtning, der blev lagt til grund i sagen om ulovlig vandløbsregulering, BS 6-678/2016.

LOV

[Miljøvurderingsloven § 13, stk. 1, 2](#)
[Miljøvurderingsloven § 21](#)
[Miljøvurderingsloven § 25, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 48, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelsesret og ulovlig regulering af vandløb

19.05.2021

EU-Domstolen · Kernekraftværkers levetidsforlængelse kræver miljøkonsekvensvurdering trods hensyn til forsyningssikkerhed

29.07.2019

EU-Domstolen · Lovliggørelse af biogasanlæg og VVM-krav: Betingelser for efterfølgende screening efter ulovlig opførelse	27.02.2018
EU-Domstolen · VVM-direktivet: Betingelser for efterfølgende lovliggørelse af biogasanlæg opført uden forudgående miljøvurdering	25.07.2017
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Odsherred Kommunes screeningsafgørelse og miljøgodkendelse for jordopfyldning	01.06.2026
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning: Rørlægning af vandløb ved Fælledby skulle have været screenet efter miljøvurderingsloven	18.05.2026
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af indvindingstilladelse og screeningsafgørelse grundet forkert screeningsgrundlag	30.09.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om ophævelse af ikke miljøvurderingspligt for etablering af etageboliger og parkeringshus i Hillerød Kommune	19.09.2023
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om § 25-tilladelse til udvidelse af Sindal Biogasanlæg	30.05.2023
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af § 25-tilladelse til ringvej syd om Kolding	26.09.2022
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om § 25-tilladelse til vindmøller ved Ulkær Mose	05.07.2022
Planklagenævnet · Planklagenævnets ophævelse af screeningsafgørelse for boliger ved Køge Idrætspark grundet uaktualitet	08.01.2026
Planklagenævnet · Planklagenævnets afvisning og ophævelse af screeningsafgørelse for naturlegeplads ved Farum Kaserne	19.12.2025
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om screeningsafgørelse vedrørende lokalplan nr. 23.03.L09 i Varde Kommune – ophævelse grundet uaktuelt grundlag	16.03.2022
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om klage over Ballerup Kommunes screeningsafgørelse vedrørende lokalplanforslag for et område ved Møllen på Gl. Rådhusvej	24.01.2022
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om screeningsafgørelse vedrørende kommuneplantillæg og lokalplan i Vallensbæk Kommune	17.01.2022
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om screeningsafgørelse vedrørende lokalplan nr. 315.18, Bavne Ager Enge, Gribskov Kommune	28.09.2019

§ 13 Klageadgang, opsættende virkning og domstolsprøvelse

Klagesystemet er delt. Efter [§ 48, stk. 1](#) påklages afgørelser om planer og programmer udarbejdet efter planloven til Planklagenævnet, mens [§ 49, stk. 1](#) henlægger klager over projektafgørelser til Miljø- og Fødevareklagenævnets læge afdeling. Prøvelsesintensiteten er asymmetrisk:

- Afgørelser efter [§ 21](#) kan **kun** påklages for så vidt angår **retlige spørgsmål** – nævnet kan derfor ikke tage stilling til, om en lovlig afgørelse er hensigtsmæssig eller rimelig, jf. bl.a. [20/06256](#) og [24-08484](#).
- Afgørelser efter [§ 25](#) og påbud efter [§ 46](#) kan påklages fuldt ud.

Klageberettiget er efter [§ 50, stk. 1](#) miljøministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald og landsdækkende natur- og miljøorganisationer med mindst 100 medlemmer. Folketingets Ombudsmand har i [FOB 2016-6](#) behandlet en sag, hvor Natur- og Miljøklagenævnet havde afvist en klage over en kommunes tiltrædelse af en VVM-redegørelse med henvisning til manglende klageberettigelse; ombudsmanden fastslog, at afvisningen var en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og **henstillede** til nævnet at genoptage aktindsigtsspørgsmålet, hvorefter nævnet gav aktindsigt. I [FOB 2010 20-12](#) indgik det i sagsbehandlingstidsvurderingen, at kommunen havde valgt at afvente klagesagsbehandlingen af VVM-afgørelsen, før miljøgodkendelsen blev meddelt.

Klage har som udgangspunkt **ikke** opsættende virkning. § 53 giver Miljø- og Fødevareklagenævnet adgang til at bestemme, at en afgørelse efter § 21 eller § 25 ikke må udnyttes, og til at påbyde igangsat bygge- eller anlægsarbejde standset. Bestemmelsen er udtømmende: i 25/04133 fandt nævnet, at der ikke er hjemmel til at tillægge en klage over en **planscreening efter § 10** opsættende virkning, fordi § 53 alene omfatter §§ 21, 25 og 46, stk. 4.

Vurderingskriterierne er udviklet i praksis. I 22/02461 sammenfattede nævnet dem således: det beror i første række på, om det er overvejende sandsynligt, at der foreligger en væsentlig overskridelse af loven, samt på graden af risiko for, at udnyttelse vil influere uheldigt på muligheden for fysisk lovliggørelse, hvis klager senere får medhold – et kriterium, der viderefører **planlovens § 60, stk. 8**. Afslag på opsættende virkning begrænser ikke nævnets senere adgang til at ændre eller ophæve afgørelsen; udnyttelse sker på egen regning og risiko, jf. også 23/12550.

Ved domstolene er søgsmålsfristen efter § 54, stk. 1 6 måneder fra meddelelsen eller offentliggørelsen. Efter § 54, stk. 2 – der gennemfører Århuskonventionens krav om, at procedurer ikke må være uoverkommeligt dyre – skal retten påse, at omkostningerne ikke bliver uoverkommeligt høje for de berørte parter; bestemmelsen indgik udtrykkeligt i omkostningsfastsættelsen i BS-28702/2022-VLR.

Opsættende virkning under domstolsbehandlingen kræver særlig hjemmel eller helt særlige omstændigheder. Vestre Landsret redegjorde i BS-45479/2022-VLR for afvejningen: det offentlige interesse i ikke at udsætte gennemførelsen, arten og omfanget af den skade miljøet kan påføres, om der efter en foreløbig vurdering er rimeligt grundlag for ugyldighedspåstanden, og hensynet til effektiv retsbeskyttelse af sagsøgernes EU-retlige rettigheder. Østre Landsret anlagde samme tilgang i Lynetteholm-sagen BS-7904/2022-OLR, hvor det blev fremhævet, at søgsmål om en administrativ afgørelses gyldighed efter **grundlovens § 63** ikke har opsættende virkning, og at domstolene kun helt undtagelsesvis kan tillægge et søgsmål om en lovs ugyldighed opsættende virkning.

LOV

Miljøvurderingsloven § 48, stk. 1, 2

Miljøvurderingsloven § 49, stk. 1

Miljøvurderingsloven § 50, stk. 1

Miljøvurderingsloven § 53

Miljøvurderingsloven § 54, stk. 1, 2

Planloven § 60, stk. 8

PRAKSIS

Landsretten · Vestre Landsret: Fredningsforslag for ådalslandskab kræver ikke obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingsloven	10.03.2025
Landsretten · Vestre Landsrets afgørelse om opsættende virkning og præjudiciel forelæggelse i sag om vindmøller ved Natura 2000-område	22.03.2024
Landsretten · Kendelse om opsættende virkning i sag om Lynetteholm-projektets gyldighed og internationale høringer	22.03.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Odsherred Kommunes screeningsafgørelse og miljøgodkendelse for jordopfyldning	01.06.2026
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på opsættende virkning af klage over screeningsafgørelse for spildevandsplan	13.06.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets ophævelse af afgørelse om udstillingsværksted på Skagen Havn grundet manglende screening	10.10.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Klage over Rebild Kommunes afgørelse om udvidelse af vej ikke omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse	14.07.2022
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om § 25-tilladelse til ny forbindelsesvej ved Horsens	23.06.2022

§ 14 Sammenfatning og aktuelle ændringer af retsgrundlaget

Praksis tegner et system, hvor det processuelle og det materielle er uadskilleligt. Fire hovedlinjer træder frem:

1. Screeningen skal ramme det ansøgte projekt – hverken mere eller mindre. Myndigheden må ikke tilskære projektet, nedskrive mængder eller indlægge afværgeforanstaltninger, der ikke fremgår af bygherrens ansøgning. Behøves vilkår for at holde projektet under væsentlighedsgrænsen, er svaret miljøvurderingspligt efter [§ 15, stk. 1, nr. 2](#) – ikke et vilkår i screeningen.

2. § 25-tilladelsen kræver myndighedens egen stillingtagen. Den begrundede konklusion er myndighedens selvstændige vurdering; den kan ikke erstattes af en henvisning til bygherrens miljøkonsekvensrapport. Tilladelsen skal efter [§ 27, stk. 1](#) samle den begrundede konklusion, betingelserne, afværgeforanstaltningerne og overvågningen ét sted.

3. Miljøvurderingen er forudsætning for sektoraftagelsen. Screeningen erstatter ikke byggetilladelse, miljøgodkendelse eller vandindvindingsstilladelse, men sektortilladelsen kan hverken lovligt meddeles eller udnyttes uden en gyldig forudgående miljøvurderingsafgørelse – og falder miljøvurderingsleddet, falder sektoraftagelsen med.

4. Retsvirkningen af fejl er EU-retligt styret. Ulovlige følgevirkninger skal bringes til ophør; efterfølgende lovliggørelse er kun mulig uden omgåelsesrisiko og med inddragelse af de indvirkninger, der har været siden gennemførelsen; og midlertidig opretholdelse af en ulovlig retsaks virkninger kræver helt særlige, tvingende hensyn.

Retsgrundlaget er i bevægelse, og flere vedtagne ændringer er endnu ikke konsolideret ind i lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023:

Ændringslov	Hvad ændres	Ikrafttræden
lov nr. 499 af 20. maj 2025	Høringsfristen over miljøkonsekvensrapporten i § 35, stk. 5 ændres fra 8 uger til 30 dage (direktivets minimum); § 17, stk. 4, nr. 2 udvides til alle VE-elproduktionsanlæg på havet	1. juli 2025 (§ 17-ændringen 21. maj 2025)
lov nr. 560 af 27. maj 2025	Implementering af BBNJ-aftalen: § 1 udvides til »planlagte aktiviteter« uden for staters jurisdiktion, ny definition i § 5 , nyt stk. 2 i § 39 om bortfald	1. juli 2025
lov nr. 355 af 3. marts 2026	Nye stk. i § 49 og § 50 : klage over §§ 21 og 25-afgørelser om CO2-fangst, -transport og -lagring på land begrænses til retlige spørgsmål, og klagekredsen indsnævres til personer med væsentlig, individuel og retlig interesse samt visse landsdækkende foreninger	4. marts 2026

EU-retligt hviler systemet fortsat på [VVM-direktivet 2011/92/EU](#) som ændret ved [direktiv 2014/52/EU](#) og på [SMV-direktivet 2001/42/EF](#), og EU-Domstolens praksis er styrende for fortolkningen – senest med [C-236/24](#) om funktionsadskillelse ved screening og [C-41/24](#) om oplysningspligten ved videnskabelig tvivl om bilag IV-arter.

Den konkrete klagepraksis om, hvorvidt et enkelt projekt er miljøvurderingspligtigt, og om en bestemt screening eller miljøkonsekvensvurdering er korrekt, behandles i [vmm-vurdering](#). Den materielle prøvelse af planers strategiske miljøvurdering hører under [kommuneplan](#) og [lokalplaner](#), habitat- og Natura 2000-vurdering under [naturbeskyttelse](#), og kapitel 5-godkendelse af listevirksomhed under [miljøgodkendelse](#). Beslægtede emner er [landzonetilladelse](#), [husdyrgodkendelse](#), [spildevand-tilladelse](#), [opsættende-virkning](#), [officialprincippet](#) og [miljøesager-strafferet](#).

LOV

[Miljøvurderingsloven § 15, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 27, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 35, stk. 5](#)
[Miljøvurderingsloven § 39](#)
[Miljøvurderingsloven § 49, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 50, stk. 1](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · Krav om adskillelse af funktioner ved miljøscreening: Interessekonflikter når myndigheden også er bygherre (C-236/24)	08.05.2025
	EU-Domstolen · Miljøvurdering af byggeprojekter: Myndighedernes pligt til at indhente oplysninger ved tvivl om indvirkning på beskyttede arter	06.03.2025

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Miljøvurderingsloven § 1	stk. 2	Miljøvurderingsloven § 8	stk. 1
Miljøvurderingsloven § 15	stk. 1	Miljøvurderingsloven § 20	stk. 2
Miljøvurderingsloven § 21	stk. 1	Miljøvurderingsloven § 25	stk. 1
Miljøvurderingsloven § 27	stk. 1	Miljøvurderingsloven § 49	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

43 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

19.05.2021	Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelsesret og ulovlig regulering af vandløb	bs-27971-2020-hjr
------------	--	-------------------

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL

10

09.07.2026	EU-Domstolen: Bekendtgørelse om driftsvilkår for parkeringsanlæg kan kræve miljøvurdering efter SMV-direktivet	C-771/24
08.05.2025	Krav om adskillelse af funktioner ved miljøscreening: Interessekonflikter når myndigheden også er bygherre (C-236/24)	C-236/24
06.03.2025	Miljøvurdering af byggeprojekter: Myndighedernes pligt til at indhente oplysninger ved tvivl om indvirkning på beskyttede arter	C-41/24
09.09.2020	Forlængelse af tilladelse til genforgasningsterminal kræver fornyet miljøvurdering under habitatdirektivet	C-254/19
29.07.2019	Kernekraftværkers levetidsforlængelse kræver miljøkonsekvensvurdering trods hensyn til forsyningssikkerhed	C-411/17

07.11.2018	Omfanget af miljøvurderinger under habitatdirektivet og VVM-direktivet ved vejprojekter	C-461/17
07.08.2018	Etablering af elledningskorridor i skov som rydning af skov i VVM-direktivets forstand	C-329/17
07.06.2018	Behov for miljøvurdering af regionale byplanlægningsforordninger under SMV-direktivet	C-671/16
27.02.2018	Lovliggørelse af biogasanlæg og VVM-krav: Betingelser for efterfølgende screening efter ulovlig opførelse	C-117/17
25.07.2017	VVM-direktivet: Betingelser for efterfølgende lovgivning af biogasanlæg opført uden forudgående miljøvurdering	C-196/16

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

3

10.03.2025	Vestre Landsret: Fredningsforslag for ådalslandskab kræver ikke obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingsloven	10552-12451
22.03.2024	Kendelse om opsættende virkning i sag om Lynetteholm-projektets gyldighed og internationale høringer	5060-6081
22.03.2024	Vestre Landsrets afgørelse om opsættende virkning og præjudiciel forelæggelse i sag om vindmøller ved Natura 2000-område	5404-6481

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

18

01.06.2026	Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Odsherred Kommunes screeningsafgørelse og miljøgodkendelse for jordopfyldning	24-08484
18.05.2026	Ophævelse og hjemvisning: Rørlægning af vandløb ved Fælledby skulle have været screenet efter miljøvurderingsloven	25/08251
30.09.2025	Ophævelse og hjemvisning af indvindingstilladelse og screeningsafgørelse grundet forkert screeningsgrundlag	24/07071
30.09.2025	Ophævelse af afgørelse om grundvandsindvinding til markvanding grundet ulovligt fastsat vilkår i miljøvurderingsscreeningen	24/07096
13.06.2025	Afslag på opsættende virkning af klage over screeningsafgørelse for spildevandsplan	25/04133
14.05.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om § 25-tilladelse til etablering af Lillebælt Syd Landanlæg	25/00400
10.10.2024	Miljø- og Fødevareklagenævnets ophævelse af afgørelse om udstillingsværksted på Skagen Havn grundet manglende screening	23/12550
19.02.2024	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klager over udkast til § 25-tilladelse vedrørende udvidelsen af Aarhus Havn	23/14611, 23/14615
19.09.2023	Afgørelse om ophævelse af ikke miljøvurderingspligt for etablering af etageboliger og parkeringshus i Hillerød Kommune	23/07028
30.05.2023	Ophævelse af tillæg til miljøgodkendelse for biogasanlæg grundet mangelfuld miljøvurdering	20/00907

30.05.2023	Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om § 25-tilladelse til udvidelse af Sindal Biogasanlæg	20/06172
26.09.2022	Ophævelse af § 25-tilladelse til ringvej syd om Kolding	19/07891
14.07.2022	Klage over Rebild Kommunes afgørelse om udvidelse af vej ikke omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse	20/06256
05.07.2022	Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om § 25-tilladelse til vindmøller ved Ulkær Mose	22/00314
23.06.2022	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om § 25-tilladelse til ny forbindelsesvej ved Horsens	22/02461
11.06.2021	Manglende VVM-screening førte til ophævelse af miljøgodkendelse for kraftværk	18/05716
19.02.2019	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om Skovgårdsvej: Ophævelse og hjemvisning af screeningsafgørelse	18/09247
04.05.2018	Klage over manglende VVM-screening af centerbyggeri ved [vej1]	NMK-34-00553

PLANKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

11

08.01.2026	Planklagenævnets ophævelse af screeningsafgørelse for boliger ved Køge Idrætspark grundet uaktualitet	25/06355
19.12.2025	Planklagenævnets afvisning og ophævelse af screeningsafgørelse for naturlegeplads ved Farum Kaserne	25/06102, 25/06103
08.07.2025	Afvisning af klage over screeningsafgørelse for etageboligbyggeri i Esbjerg	25/00251
28.06.2024	Planklagenævnets stadfæstelse af screeningsafgørelse for blandet bolig- og erhvervsbyggeri i Kerteminde	23/11725
07.11.2023	Stadfæstelse af screeningsafgørelse for nyt fjernvarmeanlæg i Gribskov Kommune	23/07846
16.03.2022	Planklagenævnets afgørelse om screeningsafgørelse vedrørende lokalplan nr. 23.03.L09 i Varde Kommune – ophævelse grundet uaktuelt grundlag	22/00588 og 22/01156
24.01.2022	Planklagenævnets afgørelse om klage over Ballerup Kommunes screeningsafgørelse vedrørende lokalplanforslag for et område ved Møllen på Gl. Rådhusvej	21/14045
17.01.2022	Planklagenævnets afgørelse om screeningsafgørelse vedrørende kommuneplantillæg og lokalplan i Vallensbæk Kommune	21/00468
02.12.2020	Klage over screeningsafgørelse om lokalplan i Vallensbæk Kommune	19/05570
28.09.2019	Planklagenævnets afgørelse om screeningsafgørelse vedrørende lokalplan nr. 315.18, Bavne Ager Enge, Gribskov Kommune	18/05774
03.05.2013	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om VVM-screening af råstofindvinding i Vejen Kommune	NMK-34-00263

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Planlægningen på miljøministeriets område – Delbetænkning nr. 1051

nr. 1051 · 1985 · Miljøministeriet

Erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser af offentlig regulering

nr. 1243 · 1992 · Finansministeriet
